

Wczesne doświadczenia dziecka w rodzinie stanowią nieodłączny element rozwojowy, który kształtuje jakość życia dziecka w dorosłości. Właściwie działająca rodzina stwarza bowiem optymalne warunki do rozwoju dziecka. Tak samo interakcje z rodzicami w dzieciństwie mają istotny wpływ na przyszłe postawy wobec zakładania własnej rodziny, jak i funkcjonowanie w społeczeństwie. Jednak co jeśli system rodzinny nie działa dobrze?

Właściwie zorganizowany system rodzinny wspiera autonomię i intymność dziecka, umożliwia szczere porozumiewanie się, promuje odpowiedzialność, empatię oraz wzajemny szacunek, stwarza sprzyjające warunki do rozwijania zasobów potrzebnych dziecku w dorosłym życiu.

Rzeczywistość jednak pokazuje, że wiele rodzin zmagają się z różnymi trudnościami, które mogą zaburzać ich równowagę i harmonię. Często wpływają one na pogorszenie relacji między członkami rodziny, osłabienie ich więzi emocjonalnych. W przypadkach, gdy te problemy są przejściowe, zazwyczaj nie prowadzą do poważnych konsekwencji, a nawet mogą stanowić swoistą lekcję o tym, jak radzić sobie z kryzysami. Jednak gdy problemy rodzinne utrzymują się przez dłuższy czas, mogą głęboko wpłynąć na życie wszystkich członków rodziny, tworząc podatny grunt dla rozwoju różnego rodzaju patologii.

Rodzina funkcjonalna a dysfunkcjonalna

Jakie cechy przepisuje się rodzinom funkcjonującym prawidłowo (funkcjonalna), a jakie dysfunkcyjnym (dysfunkcjonalna)? Przedstawiamy to rozróżnienie na podstawie ustaleń poczynionych przez Alinę Sirdak. Obrazuje je poniższa tabelka.

Rodzina funkcjonalna	Rodzina dysfunkcjonalna
<ul style="list-style-type: none"> • Problemy są zauważane i rozwiązywane, • daje możliwość do wyrażania uczuć, myśli, spostrzeżeń, pragnień, fantazji, relacje oparte na dialogu i równości, • dominuje w niej bezpośrednia komunikacja, adekwatna i oparta na konkretnych faktach, • istotne jest zaspokajanie potrzeb wszystkich członków rodziny, • role w rodzinie są wybierane i zmieniające się, • członkowie rodziny mogą być indywidualnościami, • atmosfera w rodzinie jest radosna i pełna spontaniczności, • rodzice robią to, co zapowiedzieli, • zasady wymagają uzasadnienia, • naruszenie wartości ważnej dla drugiej osoby budzi poczucie winy, • błędy są wybaczone i postrzegane jako okazja do uczenia się, • rodzina służy wszystkim jej członkom, • istnieje zdrowe poczucie wstydu rodziców względem dzieci i odwrotnie	<ul style="list-style-type: none"> • Dominuje zaprzeczanie problemom, uczuciom, myślom, dążeniom, • funkcjonuje zasada: „Nie mów, nie ufaj, nie czuj”, • przeważa nadmierna kontrola, perfekcjonizm, oskarżanie, • tworzone są różnego rodzaju mity, • przeważają konflikty w komunikacji, • widoczne jest poświęcenie własnych potrzeb dla systemu rodzinnego, • przeważają utrwalone, zamrożone i sztywne role w rodzinie, • indywidualne różnice są poświęcane dla potrzeb systemu – jednostka funkcjonuje dla rodziny, • doświadczają się braku intymności, • rodzina ma tajemnice, • dzieci muszą zasłużyć na uznanie, aprobatę, • widoczne jest niezdrowe współzawodnictwo, • brakuje stabilizacji, wszechobecne są kłamstwa, • dominuje nieodwołalność,

-
- sztywność zasad służących trwaniu w zaprzeczaniu i iluzji,
  - brakuje granic psychologicznych i fizycznych,
  - zauważa się kompulsywność zachowań, ich sztywność,
  - widoczna jest idealizacja rodziców,
  - członkowie rodziny są zakorzenieni we wstydzie,
  - zdarza się, że rodzice działają bezwstydnie wobec dzieci,
  - dzieci wstydzą się swojej rodziny
-

Problemy dzieci

Dysfunkcyjna postawa rodziców może doprowadzić do różnych problemów dzieci, łącznie z narażaniem ich zdrowia lub życia. Skutki są bardzo poważne, a w niektórych przypadkach mogą mieć nawet nieodwracalny charakter. Przyjrzyjmy się bliżej trudnościom, jakich dzieci mogą doświadczać wskutek działania dysfunkcyjnej rodziny.

Dziecko zaniedbane

Pierwszym z omawianych problemów jest zaniedbanie dziecka. Zaniedbanie wywiera głęboki wpływ na rozwój emocjonalny, społeczny i edukacyjny młodego człowieka. Zaniedbanie rodzicielskie nie musi jednak przybierać formy jawnej przemocy; może polegać na braku odpowiedniej opieki, wsparcia oraz uwagi ze strony rodzica, co prowadzi do poważnych konsekwencji. Niewłaściwe podejście rodziców do wychowania i opieki nad dzieckiem może objawiać się na różnych poziomach: emocjonalnym, fizycznym, edukacyjnym i społecznym.

Zaniedbanie rodzicielskie dzielimy na kilka rodzajów:

1. **Zaniedbanie fizyczne.** Występuje, gdy rodzic nie zaspokaja podstawowych potrzeb dziecka, takich jak odpowiednie wyżywienie, ubranie, opieka zdrowotna czy warunki mieszkaniowe. Dzieci często są pozostawione same sobie, co prowadzi do zaniedbań higienicznych lub problemów zdrowotnych.
2. **Zaniedbanie emocjonalne.** To brak zainteresowania życiem dziecka, brak wsparcia emocjonalnego, zrozumienia oraz miłości. Dzieci pozbawione emocjonalnego wsparcia często czują się samotne, nieakceptowane, a nawet odrzucone. Ten rodzaj zaniedbania może być mniej widoczny dla osób z zewnątrz, ale ma głęboki wpływ na poczucie własnej wartości i budowanie relacji interpersonalnych.
3. **Zaniedbanie edukacyjne.** Objawia się brakiem zainteresowania postępami dziecka w szkole, nieuczestniczeniem w spotkaniach rodziców, niewspieraniem dziecka w nauce. Rodzice nie dbają o rozwój edukacyjny swoich dzieci, nie pomagają im w odrabianiu lekcji, nie zapewniają odpowiednich warunków do nauki, a czasami wręcz ignorują obowiązek szkolny.

Zaniedbanie przez rodzica ma poważne konsekwencje, widoczne na wielu płaszczyznach. Dzieci, które doświadczają zaniedbania, mają często trudności z nauką i adaptacją w szkole. Są też bardziej narażone na trudności w utrzymaniu koncentracji, a ich wyniki szkolne mogą być słabsze w porównaniu z rówieśnikami, którzy otrzymują odpowiednie wsparcie od rodziców. Dzieci te mogą również wykazywać trudności w relacjach społecznych, co często prowadzi do wycofania się z kontaktów z innymi uczniami lub do zachowań agresywnych.

Przyczyny zaniedbania dziecka przez rodzica także mogą być różnorodne. Można wymienić np.:

**Aby czytać dalej, potrzebujesz pełnego dostępu.
Przeglądaj wszystkie materiały w ramach abonamentu lub
prenumeraty.**

Korzyści:

- nielimitowany dostęp do treści,
- aktualizacje materiałów w niezbędnikach, nawet do 2 razy w tygodniu,
- e-czasopisma w nowej, wygodnej formie,
- dodatkowe materiały i wzory dokumentów do pobrania,
- dostęp do porad cenionych ekspertów i praktyków,
- zniżki na kolejne produkty, szkolenia i webinary

i znacznie więcej...

**Zamów na: www.platformamm.pl
lub skontaktuj się z nami: 800 702 902, bok@oficynamm.pl**